

Vejledning om brug af stofseler - servicelovens § 128

Fastspænding af en borger med stofseler for at forhindre fald må kun bruges, når der er nærliggende risiko for, at borgeren udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, som fx brækkede lemmer, kraniebrud, hjernerystelse, tabte eller løse tænder.

Beskyttelsen mod skade som følge af fald består i at spænde borgeren fast til kørestolen, sengen, toilettet osv. med bløde stofseler. Selerne kan fx placeres over brystet, om livet eller over benene.

Der skal foreligge konkret viden om, at den pågældende ofte foretager handlinger eller ofte plages af kramper, spasmer eller lignende, der kan lede til væsentlig personskade. Det er således ikke tilstrækkeligt blot at have en formodning herom.

Fastspænding med stofseler må kun anvendes for at hindre fald og ikke for at begrænse en borgers mobilitet, når personen fx er utryg, aggressiv, hvileløs eller træt. Andre beskyttelsesmidler, som bløde specialhandsker, hjelme m.v. er ikke omfattet af § 128 og kan bruges med det formål at forhindre selvdestruktiv adfærd. Sådanne andre beskyttelsesmidler kan være omfattet af omsorgspligten, såfremt borgeren ikke modsætter sig brugen. Andre beskyttelsesmidler, som bodystockings og heldragter kan aldrig anvendes, hvis borgeren modsætter sig brugen.

Stofseler og positionering

Der er ikke hjemmel til at fastspænde borgeren med stofsele i kørestol o.a., med henblik på at sikre en korrekt siddestilling, da fastspænding ikke sker for at forhindre fald. Det er dog muligt at korrigere for siddestilling på andre måder end fastspænding, fx ved siddepuder eller rygpuder.

Fastspænding med stofsele til kørestol o.a. med henblik på positionering kan udelukkende ske, hvis der foreligger et gyldigt samtykke fra borgeren. Hvis der foreligger et gyldigt samtykke, er der ikke tale om magtanvendelse.

Gyldigt samtykke

Et gyldigt samtykke kræver, at vedkommende er habil i forhold til det, vedkommende har samtykket i. Vurderingen af den enkeltes habilitet beror på en konkret vurdering af personens fysiske og psykiske tilstand. Vurderingen beror på, om man på baggrund af den enkeltes udvikling og dømmekraft kan antage, at pågældende har tilstrækkelig forståelse for betydningen af egne og andres handlinger. Der kan ikke opstilles absolutte grænser, idet vurderingen også er afhængig af foranstaltningens karakter og intensitet. Et samtykke kan gives udtrykkeligt, dvs. at der klart gives udtryk for, at man er indforstået med den pågældende handling (mundtligt eller skriftligt). Samtykket kan også være stiltiende, dvs. at den enkeltes signaler og opførsel må tolkes således, at der foreligger et samtykke. Det skal her bemærkes, at samtykke ikke kan opnås ved passivitet.

Registrering og indberetning af brug af stofseler

Stofseler kan kun bruges, når kommunen har truffet afgørelse herom – det vil sige givet tilladelse til det, og indgrebet skal registreres og indberettes på skema 1 a eller 1 b, og bilag 1.

Der skal ske registrering og indberetning, hver gang selen påsættes uden et gyldigt samtykke fra borgeren.

Den første gang i en måned indgrebet benyttes, skal der registreres i skema 1 a eller 1 b. De efterfølgende gange indgrebet benyttes inden for den samme måned, registreres det i bilag 1. Skema 1a eller 1b og bilag

1 indberettes samlet ved månedens udgang. Ved den næste måneds begyndelse startes der forfra på et nyt skema 1 a eller 1b og bilag 1.